

EDUSKUNNAN VASTAUS 140/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi yleisistä kielitutkinnoista

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi yleisistä kielitutkinnoista (HE 86/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Sivistysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (SiVM 13/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

yleisistä kielitutkinnoista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään yleisistä kielitutkinnoista ja niiden järjestämisestä.

Yleisellä kielitutkinnolla tarkoitetaan kielitaidon hankkimistavasta riippumatonta toiminnallisen kielitaidon osoittamiseksi järjestettyä tutkintoa.

Yleisellä kielitutkinnolla osoitetun suomen ja ruotsin kielen taidon rinnastamisesta julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavaan kielitaitoon säädetään erikseen.

2 §

Tutkintojen hallinto

Yleisestä kielitutkintojärjestelmästä, sen kehittämisestä ja valvonnasta vastaa opetushallitus. Opetushallitus voi tehdä yleisten kielitutkin-

tojen laatimiseen ja arviointiin liittyviä sopimuksia korkeakoulujen kanssa.

3 §

Yleisten kielitutkintojen tutkintotoimikunta

Opetushallituksen yhteydessä on yleisten kielitutkintojen tutkintotoimikunta, jonka Opetushallitus asettaa viideksi vuodeksi kerrallaan.

Tutkintotoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä 13 §:n 2 momentissa säädetään, käsitellä yleisten kielitutkintojen kehittämiseen liittyviä periaatteellisia ja tärkeitä asioita sekä tehdä aloitteita kielitutkintojen kehittämiseksi. Näistä tehtävistä voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tutkintotoimikunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja asioiden käsittelystä tutkintotoimikunnassa säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus päättää tutkintotoimikunnan jäsenten palkkioista.

Tutkintotoimikunnan jäsenet toimivat virkavastuulla. Tutkintotoimikunnan jäsenen esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 27—29 §:ssä säädetään.

4 §

Tutkintojen järjestäminen

Opetushallitus sopii yleisten kielitutkintojen järjestämisestä enintään viiden vuoden määräajaksi kerrallaan. Sopimuksia voidaan tehdä korkeakoulujen, valtion virastojen ja laitosten ja sellaisten koulutuksen järjestäjien tai oppilaitosten ylläpitäjien kanssa, joilla on joko perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettu opetuksen järjestämislupa tai lukiolaissa (629/1998), ammatillisesta koulutuksessa annetussa laissa (630/1998) tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettu koulutuksen järjestämislupa taikka vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitettu oppilaitoksen ylläpitämislupa tai perusopetuksen järjestäjänä olevan kunnan tai kuntayhtymän sekä tarvittaessa muiden sellaisten rekisteröityjen yhteisöjen tai säätiöiden kanssa, joilla on riittävä asiantuntemus.

Sopimuksia tehtäessä on otettava huomioon, että tutkintotilaisuuksia on tarjolla alueellisesti riittävä määrä. Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että järjestäjän käytettävissä on tutkintojen järjestämisen edellyttämä henkilöstö, tilat ja laitteet. Sopimus voidaan purkaa, jos tutkinnon järjestäjä laiminlyö sopimuksen mukaisia tehtäviään.

5 §

Tutkinnon järjestäjän tehtävät

Tutkinnon järjestäjän tehtävänä on:

- 1) järjestää tutkinnot sopimusehtojen mukaisesti;
- 2) tiedottaa tutkinnoista niin, että tutkintoihin osallistuminen on tasapuolisesti mahdollista kaikille kansalaisryhmille;
- 3) toimittaa tutkintosuoritukset arvioitaviksi; sekä

4) toimittaa opetustoimen viranomaisille niiden tarvitsemat tiedot tutkintojen järjestämisestä.

Tutkinnon järjestäjien tehtävistä ja niitä koskevien sopimusten sisällöstä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Tutkinnot

Yleisiä kielitutkintoja järjestetään perus-, keski- ja ylimmällä tasolla. Kielitaitoa arvioidaan kuusiportaisella taitotasoasteikolla. Taitotasot yksi ja kaksi vastaavat perustasoista suoritusta, taitotasot kolme ja neljä keskitasoista suoritusta ja taitotasot viisi ja kuusi ylimmän tasoista suoritusta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tutkintojen osakokeista.

Opetushallitus päättää yleisten kielitutkintojen perusteista, tutkintokielistä sekä tutkinnossa käytettävistä testeistä.

7 §

Arvioijat

Yleisen kielitutkintosuorituksen arvioijana voi toimia henkilö, jolla on valtioneuvoston asetuksella säädetty kelpoisuus ja joka on hakemuksesta merkitty Opetushallituksen ylläpitämään arvioijarekisteriin.

Arvioijat toimivat virkavastuulla. Arvioijan esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain 27—29 §:ssä säädetään.

8 §

Arvioijarekisteri

Opetushallitus ylläpitää yleisten kielitutkintojen arviointiin osallistuvista henkilöistä rekisteriä tutkintosuoritusten yhdenmukaisen arvioinnin tason turvaamiseksi.

Rekisteriin talletetaan henkilön nimi, henkilötunnus, sekä kieli tai kielet, joita henkilö on oikeutettu arvioimaan. Lisäksi rekisteriin talletetaan tarpeelliset yhteystiedot.

Henkilö merkitään arvioijarekisteriin viiden vuoden ajaksi, ja merkintä voidaan hakemukselta uusia, edellyttäen, että henkilö täyttää edelleen 7 §:ssä säädettyt vaatimukset ja on käytännössä ylläpitänyt arviointitaitoaan. Jos henkilön suorittamissa arvioinneissa ilmenee olennaisia puutteita tai laiminlyöntejä, Opetushallitus voi arvioijaa kuultuaan poistaa merkinnän ennen määräajan päättymistä.

Arvioijarekisteriin sovelletaan lisäksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) ja henkilötietolain (523/1999) säännöksiä.

9 §

Tutkintotodistus

Tutkintoon osallistuja saa todistuksen, joka sisältää arvioinnin sen tasoisesta tutkinnosta, johon hän on osallistunut. Todistuksen allekirjoittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Yleisten kielitutkintojen tutkintorekisteri

Opetushallitus ylläpitää yleisten kielitutkintojen tutkintorekisteriä suoritettuja kielitutkintoja ja tutkintoihin sisältyviä osakokeita koskevien tietojen säilyttämistä sekä yleisen kielitutkinnon toimivuuden seurantaan varten.

Rekisteriin talletetaan yleiseen kielitutkintoon osallistuneen nimi, henkilötunnus, kansalaisuus, sukupuoli, tutkinnon suorittamispaikka, tutkintokieli, saadut taitotasoarviot, tutkintokertojen ajankohta ja tarpeelliset yhteystiedot.

Tutkintorekisterin tiedot säilytetään 30 vuotta.

Tutkintorekisteriin sovelletaan lisäksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain ja henkilötietolain säännöksiä.

11 §

Tutkintomaksu

Yleisen kielitutkinnon järjestäjä perii tutkintoon osallistuvalla tutkintomaksun. Tutkintomaksujen määräytymisen pohjana käytetään tutkintotilaisuuksien järjestämisestä aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia. Tutkintomaksun määrästä eri taitotasolla säädetään opetusministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

12 §

Tutkintonimikkeen käyttö

Yleisen kielitutkinnon nimeä saa käyttää vain tutkinnosta, joka on suoritettu tämän lain mukaisesti.

13 §

Muutoksenhaku

Opetushallituksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tutkintosuorituksen arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Tutkintosuorituksen arviointiin tyytymätön voi kuitenkin vaatia yleisten kielitutkintojen tutkintoimikunnalta kirjallisesti tarkistusarviointia 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin tutkinnon suorittajalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulokset sekä arvosteluperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa.

Tarkistusarviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2005.

Tällä lailla kumotaan yleisistä kielitutkinnoista 15 päivänä heinäkuuta 1994 annettu laki (668/1994).

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin kielitutkinnon järjestämistä koskevien sopimusten tekemiseksi ja yleisten kielitutkintojen tutkintotoimikunnan asettamiseksi.

15 §

Siirtymäsäännökset

Muussa laissa tai asetuksessa tämän lain voimaan tullessa oleva viittaus yleisistä kielitutkinnoista annettuun lakiin tarkoittaa tämän lain voimaantulon jälkeen viittausta tähän lakiin.

Oikeudesta käyttää kumottuun lakiin sisällynyttä yleisen kielitutkinnon nimeä on voimassa, mitä kumotussa laissa säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyt yleisten kielitutkintojen järjestämisluvat ovat voimassa vuoden 2005 kesäkuun loppuun. Yliopistot, jotka ovat järjestäneet yleisiä kielitutkintoja ennen tämän lain voimaantuloa, voivat järjestää yleisiä kielitutkintoja ilman sopimusta vuoden 2005 kesäkuun loppuun.

Ennen 1 päivää tammikuuta 2002 suoritettujen yleisten kielitutkintojen yhdeksänportaisen taitotasoasteikon tasot vastaavat 6 §:ssä tarkoitettuja kuusiportaisen taitotasoasteikon tasoja siten kuin 5 päivänä toukokuuta 2003 annetussa opetushallituksen määräyksessä (D 18/011/2003) määrätään.

Arvioitsijaluettelo ja kielitutkintorekisteri muuttuvat tämän lain mukaisiksi arvioijarekisteriksi ja yleisten kielitutkintojen tutkintorekisteriksi.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2004
